

ta želja kratko nikar ne.“ (Nov.) „Nimamo nikake gotovosti.“ (Nov.) „Boječega zajca hočete s tem odpoditi, nikakor pa srčnih možakov ne odgnati.“ (Nov.)

Ravno iz teh že tako rekoč okamenelih oblik, ki nam genij narodov predstavljajo že v stanovitnih, nespremenljivih kipovih, vidimo najbolje, kako je ravnati v družih tem enacih slučajih. Ali se nebi mi vsi smejali, ko bi jel kdo pisati: „Ne grem in koli in kamor; kratko in kar ne?“ Pa vendar pišemo vsi v čisto enakem slučaju: „in konca in kraja ga ni“; „kratko in malo ne.“ Jeli hočemo še jasnejega dokaza, da smo v zmoti?

Zgled iz biblije od nebeških ptic, ki ga je zadnjič gosp. Cigale navel, bi se imel, jaz sem tega trdno prepričan, pravilno po slovenski tako-le prestaviti: „Poglejte ptice nebeške, ni ne (ali: one ne) sejejo, ni ne žanjejo, ni v žitnice ne spravljajo.“

Ko bi bil prestavljavec slovenski, ki je pisal trikrat in, vedil, da je tudi v slovenščini nikavna vez ni a ne in, on bi bil čisto prav pogodil.

Zakaj česki prestavljavec v tem istem zgledu ni pisal ani-ne, kakor smo vidili iz mojih primerov, da je česka navada, tega pač ne vem. Kaj, ko bi ga bil zmotil latinski original? Zakaj prav zato, da po tuje mislimo, zablodimo tolikokrat s prave poti.

Res je pa to, da srbski pisatelji včasih pišejo ni (niti) brez ne pred glagolom, ali to menda samo tedaj, kadar postavijo to veznico neposredno pred glagol. Na pr.: „Nit' su snezi, nit' su labudovi.“ „Niti valja tako, niti može biti.“ Tako piše Vuk v narodnih pripovedstih: Ja se ondolen ne mičem, jer niti je tvoje, ni moje blago ovo. A na drugem mestu pripovedi, kjer ni ne stoji neposredno pred glagolom, piše isti Vuk: a jednoma ni to nije moglo iziči.

Ali je prvi način tudi v vsakdanji govorici srbskega naroda vtrjen, tega jaz ne morem rzsoditi, med Slovenci bo javaljne kje navaden.

Končevaje moram še opomniti, da v mojem zadnjem sestavku je v primeru: „Nisem ga vidil, ni poznam ga“ — nikavnica ne po tiskarskem pogreški izostala. Imelo je biti: „ni poznam ga ne.“

Če ima še kdo kaj dodati ali popraviti, naj blagovoli, da tudi to stvar po prijateljski in složno z dobrim vspehom doženemo.

Podgorski.

Slovansko slovstvo.

* *Paul Jos. Šafařík's Geschichte der südslavischen Literatur. Aus dessen handschriftlichem Nachlasse herausgegeben von Josef Jireček. I. Slovenisches und Glagolitisches Schriftthum. Prag 1864. Verlag von Fried. Tempsky. — Cena 1 gold. 60 kr.*

Ni sicer v slovenskem jeziku pisana knjiga, ki jo danes „Novice“ na čelo stavijo slovenskemu slovstvu, a slovensko slovstvo obsega iz početka do leta 1830 v taki obširnosti na 149 stranéh, da dosihmal še nismo imeli tolikšne bibliografije. Bolj na drobno bomo govorili drugi pot o tej knjigi, kateri je visokoučeni naš Čop največ gradiva podal, in za katero smo g. Jirečku (zetu Šafaříkovemu) hvaležni, da ji je pripomogel na beli dan. Dobro došlo nam tedaj delo, ki nam imenuje knjige slovenske in pisatelje do leta 1830 — tedaj ravno iz tiste dôbe, iz ktere je težko bilo nabrati vse, kar se je godilo na slovstvenem polji. — Že danes pa moramo omeniti nekaj. Na strani 85. smo zadeli pod napisom: „Dramen“ na neko delo, ki se spevoigra (opera) imenuje z naslovom: „Bellin“, ena opera, fkusi Jan Damafzena; kratka alegorična stvarca je na 8 listih, natisnjena v P. Markusa „Pisanicah“ leta 1780; osebe so: Bellin

(sonce), Burja, Sejvina (Ceres), Rožnecvitarca (Flora), Sadjanka (Pomona) — vse tri nimfe unih bogov. Igra se začne, da nimfe, v barki se peljaje, pojó „ario“:

Vofimo sefrize!

Vofimo serzhnu:

Gibajmo ročice,

Veslajmo rozhnu!

Gonimo!

Trudimo! itd.

K tej operi — prvi slovenski! — je Jakob Zupan, učitelj v Kamniku, muziko zložil. Brž ko ne je tedaj ta opera kdaj igrana bila. Čeravno muzika morebiti ni dosti več vredna kakor beseda Damascenova, bi vendar prav bilo, da bi, če ni že zgubljena, pogube oteli to muziko. Ako kdo vé za to delo, naj pové; ali če ima sledú, naj sledí po nji. Kakor drugi narodi cenimo tudi mi svoje starine!

* *Pridige.* Govoril Janez Zlatoust Pogačar, dohtar bogoslovja, korar stolne cerkve in predsednik knezoškofijske zakonske sodnije v Ljubljani. Natisnil J. R. Milic. Založil pisavec.

Zora slovenskega literarnega leta 1864 je prelepo napočila. Tudi na cerkvenem polji je izšla knjiga, ki naj se ponaša ž njo vés narod slovenski. Pridige so korarja dr. Pogačarja. Posvečuje pridige slavni govornik njim, ki jih je o slovesni novi maši s povzdignjenim srcem spremljal k oltarju; nekdanjim učencem na poti v božje svetinstvo in vsem duhovnim bratom po Slovenskem v znamenje bratovske vzajemnosti.

Deljene so v tri dele. Prvi obsega pridige pri novih mašah; drugi dve vrsti postnih pridig in tretji pridige o raznih priložnostih.

Ni namen teh vrstic pretresati pričujočo knjigo; le nektere črtice naj se omenijo. Če pregleduješ vrsto novomašnih pridig, res se ne vé, katero izmed njih, in kaj bi v vsakteri bolj povzdigoval. Vsaka novomašnih pridig meri na dve strani; razlaga dolžnosti mašnikov in vernega ljudstva. Toraj pridige tega dela ne bodo le v osebno premišljevanje duhovnom, vidim jih v duhu tudi v roki marsikakega neduhovna, ki je tu ali tam slišal zdaj tiskano pridigo iz ust navdušenega govornika. Prebiral jih bo marsikdo, ki je s tesnejimi vezmi navezan na tega ali unega mašnikov, ki so jim govorene bile pričujoče pridige, zopet bo prebral pridigo in vedno se mu ponovil spomin veselega dné; nisem porok, da bi mu pri branji ne kanila z oči marsiktera solza v spomin veselega dneva.

Postnih pridig obe vrsti se odlikujete, kot sploh vse, po čudnem bogastvu podob, priči ste prežive domišljave pisavčeve. Koliko krasnih, izvernih misel, ki je vsaka sposobna, da se cel govor iz nje osnuje.

Med priložnostnimi pridigami ste dve, ki spadate v sveto leto in ste bile obe pridigovane v ljubljanski frančiškanski cerkvi.

Sledite dve predpustni pridigi govoreni v Trziči. Naslednja božična, pridigovana v Šenklavži, veličastna je v podobah. Zato sledí ena najbolj podučivnih, pridigovana je bila v Trnovem na Belo nedeljo, govori o darovih sv. Duha.

Sledite pridigi o posvečevanju cerkva. Prva, govorena v Laščah, druga v Horjulu. Za to je govor v poslovljenje od stare Loške cerkve, ker namenili so se Ločani nov in lepši tempelj postaviti živemu Bogu.

Natisnilo se ni veliko iztisov, delo obsega 27 pôl v osmerki, toraj 424 strani.

Stopi naj toraj delo v beli svet; priča je visoke učenosti in blagega srca pisavčevega; prepričujte se sami ter vzemite in berite.